

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня магістра**  
зі спеціальності 076. «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»  
за освітньо-професійною програмою  
Економіка, планування та управління бізнесом  
(назва освітньої програми)

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗШИРЕННЯ СФЕРИ  
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ІНТЕРКАМ»)»**

**Виконавець:**

студентка ЦЗФН

Кожевникова Юлія Вадимівна \_\_\_\_\_  
/підпис/

**Науковий керівник:**

к.е.н, доцент

Клевцєвич Наталія Анатоліївна \_\_\_\_\_  
/підпис/

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** В умовах становлення ринкових відносин вивчення економіки підприємства набуває особливої актуальності, оскільки саме підприємство є основним суб'єктом господарської діяльності країни. Підприємства, як самостійні ланки економіки виробляють продукцію, надають різноманітні послуги як з метою задоволення потреб населення, так і для власного виробництва.

Сучасне підприємство – це складна система, що об'єднує і використовує різноманітні ресурси: людські, матеріальні, фінансові, інформаційні тощо.

Технологія виготовлення штучного каменю зародилась в США. Сьогодні це виробництво досить міцно влаштувалося на ринку оздоблювальних матеріалів в сегменті «елітних і дорогих».

Природний камінь, при всіх перевагах, обмежений в розмаїтті текстури та кольору. Тому дизайнери вважають за краще декоративний камінь, необмежену різноманітність кольорів і малюнків якого дозволяють розвернутися їх багатій фантазії.

Головними властивостями штучного каменю є:

1. Стійкість кольору до впливу сонячних променів, атмосферних факторів і побутових хімічних засобів;

2. Великі декоративні можливості, завдяки яким створюються будь-які кольорові і фактурні рішення;

3. Вага штучного каменю значно менше (в 3 – 5 разів) натурального; це зменшує вартість облицювання, так як не вимагає додаткового армування стін і підготовки поверхні;

4. Екологічна безпека;

5. Простота укладання штучного каменю і можливість облицювання будь-якій поверхні — цегляної, дерев'яної, бетонної, металевої;

6. Висока міцність і стійкість до вологи, механічних і температурних впливів;

7. Тривалий термін експлуатації.

Використовується декоративний камінь з метою облицювання та оздоблення зовнішньої поверхні житлових і громадських будівель, внутрішнього оздоблення стін приміщень, камінних порталів, підвіконь, садово-паркових алей і доріжок, гrotів і альтанок, басейнів і колон, водостоків, ступенів, огорож.

Налагоджено також виробництво сантехніки, ванн і меблів для ванної кімнати зі штучного каменю.

Застосування декоративного каменю дозволяє створювати інтер'єр і екстер'єр в будь-якому стилі.

Собівартість виробництва штучного каменю втричі менша за собівартість натурального каменю. З досвіду деяких вітчизняних й іноземних підприємств з виробництва декоративного каменю відзначається, що рентабельність досягає від 150-200%.

Проблема організації діяльності підприємства з виробництва литого та гнучкого мармуру освітлюється не багатьма науковцями. Однак можна відмітити праці вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: Кононов В.Н., Харибіна Ю.В., Пітак О.Я., Дворкін Л.І., Пузанкова В.Ф. [1-4].

Різні аспекти формування питань розширення сфери діяльності підприємств розглядалися у наукових працях таких зарубіжних і українських вчених-економістів, як Андросової О.Ф., Мальцев С.В., Тарасенко Н.В. та інших науковців [5-7].

Викладене вище зумовило вибір теми дослідження та постановку її мети.

**Мета випускної роботи** – теоретичні, методичні та прикладні аспекти розширення сфери діяльності підприємства. Реалізація поставленої мети досягається через послідовне вирішення таких завдань:

1. Розглянути сутність розширення сфери діяльності підприємства.
2. Обґрунтувати фактори, що вплинули на вибір проектного розширення.
3. Надати загальну характеристику діяльності ТОВ «ІНТЕРКАМ».
4. Проаналізувати ліквідність підприємства.
5. Проаналізувати ринок виробництва штучних каменів.
6. Оцінити зовнішнє середовище підприємства та зробити SWOT-аналіз.
7. Сформувати витрати проекту розширення підприємства.
8. Розрахувати та проаналізувати показники економічної ефективності проекту.
9. Проаналізувати можливі ризики та дослідити можливі заходи їх мінімізації.

**Об'єкт дослідження** – процес обґрунтування доцільності розширення сфери діяльності підприємства каменеобробної галузі.

**Предмет дослідження** – дослідження теоретичних, методичних та практичних питань розширення підприємства ТОВ «ІНТЕРКАМ».

**Методи дослідження.** Для вирішення поставлених у кваліфікаційної роботі завдань використовувались такі методи:

- логічної абстракції: аналіз і синтез.
- економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації;
- маркетингові: SWOT-аналіз, спостереження, опитування;
- експертної діагностики: порівняння, оцінювання. В процесі обробки інформації використовувалась комп'ютерна програма Microsoft Excel. Для економічного обґрунтування проекту використовувалась комп'ютерна програма Project Expert 6.1 Professional.

**Інформаційною базою** кваліфікаційної роботи слугували: офіційні дані органів державної служби статистики України, фактичні результати діяльності підприємств з виробництва мармуру, результати маркетингових досліджень ринку мармурової продукції, наукові публікації, дані фінансової звітності підприємства, статут підприємства.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (75 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 112 сторінок. Основний зміст викладено на 89 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 31 рисунків, 22 формули.

**Публікації.** За результатами проведених досліджень опублікована стаття: Кожевникова Ю. В. Еколого-економічне обґрунтування розширення сфери діяльності каменеобробних підприємств / Н. А. Клевцевич, Кожевникова Ю. В. //

Науковий Студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. – 2019.

### ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти розширення сфери діяльності підприємства*» розглянуто сутність розширення сфери діяльності підприємства, факторів, що вплинули на вибір проектного розширення.

У другому розділі «*Економічний аналіз стану ТОВ «ІНТЕРКАМ»*» надано характеристику підприємства, аналіз ліквідності діяльності підприємства, аналіз ринку виробництва штучних каменів в Україні та оцінка зовнішнього середовища підприємства.

У третьому розділі «*Економічне обґрунтування розширення діяльності ТОВ «ІНТЕРКАМ»*» сформовано витрати на розширення підприємства, розраховано та проаналізовано показники економічної ефективності проекту, проаналізовано можливі ризики та заходи щодо їх мінімізації.

### ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розширення сфери діяльності підприємства – процес розвитку діяльності підприємства, пов'язаний із збільшенням діапазону видів та проникненням в нові сфери діяльності, освоєнням нових виробництв, розширенням асортименту товару, що включає не тільки диверсифікацію товарних груп, але й розповсюдження підприємницької діяльності на нові та не пов'язані з основними видами діяльності фірми. Підприємства України вступають у якісно іншу стадію економічного розвитку, що змушує їх адаптуватися до постійно мінливих зовнішніх умов конкурентної боротьби, що загострюється як на зовнішніх, так і на внутрішніх ринках. Підприємства самостійно планують свою діяльність, визначають перспективи розвитку виробленої продукції та послуг.

2. Обґрунтовано фактори, що вплинули на вибір проектного проекту розширення виробництва. До них можна віднести: збільшення прибутку та розширення обсягів діяльності, великий попит на вироби, ненасичений ринок, легкість виробництва, екологічність. Виробництво штучних каменів можливе з використанням відходів від обробки натуральних каменів. Це значно зменшить обсяги утилізації виробничих відходів, що допоможе зберегти значні ділянки землі, які використовують як промислові сміттєзвалища.

3. Розглянуто характеристику діяльності ТОВ «ІНТЕРКАМ»:

Підприємство було створене у 2005 р., як створено завод повного циклу з обробки та встановлення кінцевих виробів з натурального каменю, такого як мрамур, граніт, штучні камінь різних модифікацій, у тому числі кварцових агломератів, тобто литого та гнучкого каменю.

4. В ході аналізу виявлено, що виконується нерівність  $A1 > П1$ , це свідчить о платоспроможності організації на момент складання балансу. У організації достатньо для покриття найбільш термінових зобов'язань абсолютно і найбільш ліквідних активів. Виконується нерівність  $A2 > П2$ , швидко реалізовані активи

перевищують короткострокові пасиви та організація може бути платоспроможною в недалекому майбутньому. Виконується нерівність  $A3 > P3$ , в майбутньому організація може бути платоспроможною на період, рівний середньої тривалості одного обороту оборотних коштів після дати складання балансу. Виконання перших трьох нерівностей приводить автоматично до виконання умови  $A4 < P4$ . Воно свідчить про дотримання мінімальної умови фінансової стійкості організації, наявності у неї власних оборотних коштів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який має оптимальне значення 0,6-0,8, за 2018 рік склав 4,02, що характеризує на скільки швидко ліквідні активи покривають поточні зобов'язання.

Чистий обіговий капітал у 2018 році складає 10 899,4 тис. грн, який необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства, оскільки перевищення обігових коштів над короткостроковими зобов'язаннями означає, що підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності.

Коефіцієнт платоспроможності нормативне значення якого дорівнює чи перевищує 0,5. Чим вищим є значення цього показника, тим кращим вважається фінансовий стан підприємства. За 2018 рік склав 0,77.

5. Виходячи з проведеного аналізу різних видів виробів з штучного каменю згідно Державного класифікатора та Державної служби статистики виявлено, що виробництво промислової продукції за видами від початку 2019 року набирає позитивної тенденції до збільшення. Це обумовлено тим, що у січні-лютому у надто великих обсягах немає потреби, через несприятливі погодні умови для будівництва.

6. Виходячи з SWOT-аналізу підприємства ТОВ «ІНТЕРКАМ», видно, що основною проблемою є коливання курсу валют та політична ситуація в країні. Для того, щоб виявити у споживачів інтерес та довіру треба вкладати більше коштів у маркетинг, брати участь на спеціалізованих виставках. Ситуацію з недостатньо кваліфікованими кадрами доцільно вирішити через курси навчання, які вже проводяться на підприємстві.

З сильної сторони та можливостей перевагою є індивідуальний підхід до кожного клієнта, унікальність виробів. Для посилення «слабких» сторін необхідно дотримуватися ринкових цін, навчати персонал та розповсюджувати більше інформації щодо переваг декоративного, штучного каменю. Для нейтралізації «загроз» на підприємстві діють такі заходи як створення фонду самострахування.

7. Розраховано витрати на розширення підприємства ТОВ "ІНТЕРКАМ", які склали 675 830 грн. Найбільшу частку витрат зайняли витрати з придбання обладнання, переоблаштування виробничого цеху та реклама.

8. Було розраховано та проаналізовано показники економічної ефективності проекту. Так термін окупності проекту склав 22 місяці, чиста приведена вартість склала 437 275 грн, середня норма рентабельності склала 33,61%, а внутрішня норма рентабельності - 54,27%.

9. Проведено аналіз можливих ризиків, розраховано середньоквадратичне відхилення. Виявлено, що найвищу ступінь ризику має товар раковина. Але згідно коефіцієнту варіації коливання ризику від 21,89 – 29,12 %. Тобто це помірне

коливання, найбільша варіація у виробів під замовлення, це обумовлено неможливістю спрогнозувати орієнтовні обсяги та вартість таких робіт. В загальному вигляді проект є помірно ризиковим. Для забезпечення покриття можливих ризиків втрат на підприємстві пропонується створити резерв для самострахування від можливих втрат через провадження розширення сфери діяльності.

### АНОТАЦІЯ

**Кожевникова Ю. В., «Економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ІНТЕРКАМ»)».**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом», – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розширення сфери діяльності підприємства, сутність розширення сфери діяльності, обґрунтовано фактори, що вплинули на вибір проектного розширення. Проаналізовано ринок виробництва штучних каменів в Україні, проведено аналіз ліквідності ТОВ «ІНТЕРКАМ», надана його загальна характеристика діяльності та оцінка зовнішнього середовища. Запропоновано економічне обґрунтування розширення сфери діяльності підприємства, розраховані показники економічної ефективності проекту та проаналізовані можливі ризики й заходи щодо їх мінімізації.

**Ключові слова:** розширення сфери діяльності, штучний камінь, підприємство, оцінка середовища, діяльність, ринок, аналіз.

### ANNOTATION

**Kozhevnykova Y. V., "Economic substantiation of expensing of the areas of activity of the enterprise (on the example of LLC "INTERCAM")".**

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty "076" Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the Master's program "Economics, Planning and Business Management". – Odessa National Economics University. – Odessa, 2019

The theoretical aspects of expansion of the sphere of activity of the enterprise are considered in the work, the essence of expansion of the sphere of activity, the factors that influenced the choice of project extension are substantiated. The market for the production of artificial ones in Ukraine is analyzed, the financial and economic analysis of the state of LLC "INTERCAM" is given, its general characteristics of activity and the assessment of the environment are provided. The economic justification of expansion of the scope of activity of the enterprise is offered, the indicators of economic efficiency of the project are calculated and the possible risks and measures for their minimization are analyzed.

**Keywords:** business expansion, artificial stone, enterprise, environment assessment, activity, market, analysis.